

Lydbøger og lydbogsrammer

Fag	Dansk
Målgruppe	Indskoling – mellemtrin - udskoling
Type	Lydbøger

Faglig relevans

Denne pædagogiske vejledning har til hensigt at støtte lærerne i brugen af CFU's lydbøger og lydbogsrammer.

CFU's lydbogssamling

På mitcfu.dk har lærerne nu gratis adgang til en række fiktionslydbøger til danskundervisningen. Formålet med lydbogssamlingen er ikke at kompensere de elever, der har afkodningsudfordringer. De bruger Nota. Målet med samlingen er i stedet at støtte lærerne i at skabe variation i *oplevelsen* af litteratur for alle elever. Her kan lydbøger virkelig noget. I CFU kalder vi det lytteratur.

I samlingen findes en del traditionelle lydbøger, hvor gode oplæsere formidler teksten. Men der findes også eksempler på lydfortællinger, hvor underlægningsmusik og lydeffekter supplerer oplæseren og skaber et intenst og ambitiøst lydunivers.

Ideer til undervisningen

3 didaktiske lydbogsrammer – til indskoling, mellemtrin og udskoling

Når vi læser, har vi brug for læseforståelsesstrategier, og når vi lytter, er det ligeså vigtigt med lytteforståelsesstrategier. Derfor har vi i CFU udarbejdet et didaktisk værktøj (lydbogsrammer) med en række forslag til lytteforståelsesstrategier, som eleverne vil have gavn af at benytte, når de skal opleve, forstå og undersøge lytteraturen. Lydbogsrammerne findes i tre versioner: Én til indskolingen, én til mellemtrinnet og én til udskolingen.

De tre lydbogsrammer er opbygget efter samme grundidé med en række faser og aktiviteter, men der er selvsagt store forskelle på den konkrete udmøntning af lytteforståelsesstrategier i 1. klasse og i 9. klasse.

Pædagogisk vejledning

Udarbejdet af Mette Bechmann Westergaard

10.04.2023

Man vil derfor kunne se en klar faglig progression i arbejdet med elevernes lyttefaglighed, når man dykker ned i de tre lydbogsrammer. Vi kunne også kalde det en rød tråd.

5 velkendte faser – en række nye strategier

I den følgende beskrivelse tages der udgangspunkt i udskolingens lydbogsramme:

Lydbogsrammen består af 5 faser (markeret med blommefarve på illustrationen herunder). Faserne vil være velkendte for dansklærere, men i skemaet herunder er der alligevel sat ord på, hvad formålet er i de 5 forskellige faser.

Lytteratur i mitcfu.dk – find vej gennem lyden

Fase 1 <i>Vi gør os klar</i>	Her handler det om at gøre klassen fagligt klar til den kommende lydbogsoplevelse. Det kan fx handle om at motivere eleverne eller om at aktivere deres forforståelse.
Fase 2 <i>Vi lytter og oplever</i>	I denne fase foreslås forskellige måder at sætte selve lytningen i scene på, enten individuelt eller som fællesoplevelse. Det handler også om at fastholde og forstå mundtlighed.
Fase 3 <i>Vi undersøger</i>	I fase 3 sættes der spot på udvalgte elementer ved lydbogen. Det kan både handle om selve indholdet: Personer, handling, konflikter – men der er også aktiviteter, der sætter fokus på det særlige ved lydbogens form, fx i form af undersøgelse af lyddesign.
Fase 4 <i>Vi tolker</i>	I tolkningsfasen samler vi vores undersøgelse i forskellige tolkningsprodukter.
Fase 5 <i>Vi vurderer og perspektiverer</i>	I den sidste fase får eleverne mulighed for at vurdere både lydbogen, men også egne lyttestrategier. Det er også i fase 5, at der kan trækkes perspektiverende tråde til andre tekster og tanker.

I de 5 faser foreslås forskellige aktiviteter, som er døbt a, b, c, d eller e. På illustration fra før er aktiviteterne at finde i de orange bokse. Disse aktiviteter kan I læse meget mere om i de lydbogsrammer, der ligger på lydbogsposterne i mitcfu.dk. Her er samtlige aktiviteter forklaret i detaljer. Lydbogsrammerne er tilgængelige i en printvenlig PDF-version.

Lydbøgernes pædagogiske noter viser vejen

CFU's pædagogiske konsulenter foreslår i lydbøgernes pædagogiske noter en vej gennem lydbogsrammen, som er særlig god for netop den pågældende lydbog, fx 1b-2e-3a-4b-5d. Den strategivej kan man som lærer vælge at tage udgangspunkt i, når klassen skal i gang med arbejdet. Samtidig er lydbogsrammen tænkt som et fleksibelt værktøj, hvor den enkelte lærer selv kan bestemme sig for en vej gennem lyden.

Lydbogsrammernes opbygning er inspireret af serien *Fordybelse i dansk* fra Gyldendal.